

HUVUDSATS

Satsschema för huvudsats

Fundament	Verb 1 - vanligt verb - hjälp verb	Subjekt	Satsadverbial	Verb 2-3 (infinitiv)	Objekt, Adjektiv, Adverb	Plats	Tid	
De	Ska	-	inte	åka	buss	till Märsta	i morgon	Rak ordföljd
I morgon	Ska	de	inte	åka	buss	till Märsta	-	Omvänd ordföljd
Till Märsta	Ska	de	inte	åka	buss	-	i morgon	Omvänd ordföljd
Buss	Ska	de	inte	åka	-	till Märsta	i morgon	Omvänd ordföljd

Satsadverbial:

inte, kanske, alltid, aldrig, ofta, sällan, bara, också, tyvärr, mm.

Hjälpverb:

vill, ska, kan, måste, brukar, bör, får, behöver, hinner, slutar, fortsätter, tänker, planerar, mm.

Regler för huvudsats

- En huvudsats kan stå ensam.
- En huvudsats har rak ordföljd och omvänd ordföljd.
- Första verbet (verb 1) kommer alltid på plats två.
- Satsadverbialet kommer efter första verbet (verb 1) vid **rak ordföljd** och efter subjektet vid **omvänd ordföljd**.

Satsschema för huvudsats

Fundament	Verb 1 - vanligt verb - hjälp verb	Subjekt	Satsadverbial	Verb 2-3 (infinitiv)	Objekt, Adjektiv, Adverb	Plats	Tid

Övning:

Skriv följande meningar i satsschemat ovan med rak ordföljd, omvänd ordföljd med plats som först och i omvänd ordföljd med tid som först:

1. Buss / hon / åker / klockan åtta / hem / kanske
2. Hon / kör / bil / till jobbet / inte / varje dag
3. Min granne / grilla / kyckling / på gården / på sommaren / brukar/alltid

Huvudsats konjunktioner (samordnande konjunktioner) : binder ihop två huvudsatser

Exempel:

Jag lagar mat. Du diskar.

Jag lagar mat *och* du diskar.

och	Jag lagar mat och lyssnar på musik.
men	Det är juli men det är bara 10 grader ute.
eller	Ska vi stanna hemma eller ska vi gå ut?
så	Jag är trött så jag går och lägger mig.
för	Jag stannar hemma för jag är sjuk.
utan	Jag åker inte bil utan jag åker buss istället.

Kombinera meningar som passar ihop:

Valentina dricker kaffe _____	4. men han är ledig senare.
Ahmad cyklar inte _____	5. och han lyssnar på radio.
Kristina tycker om att sjunga _____	2. utan han kör bil.
Mounir är upptagen nu _____	3. så hon är med i en kör.
Yetbarek spelar musik _____	1. för hon är trött.

BISATS

Bisatsord (Bisatsinledare, underordnande konjunktioner): binder ihop bisats och huvudsats

Bisatsinledare:

om	Jag köper en bil <i>om</i> jag vinner på lotto.
som	Jag har en hund <i>som</i> heter Fido.
därför att	Bebisen skriker <i>därför att</i> hon är hungrig.
eftersom	<i>Eftersom</i> det regnar åker vi bil.
för att	Jag åker in till stan <i>för att</i> shoppa.
medan	Jag sjunger <i>medan</i> jag duschar.
innan	Sara dricker kaffe <i>innan</i> hon går till jobbet.
när	Erik kunde gå <i>när</i> han var tio månader.
att	Jag hörde <i>att</i> det ska regna imorgon.
så att	Jag reser mig upp <i>så att</i> den äldre mannen får sitta.
hur	Hon frågar <i>hur</i> jag mår.
varför	Han undrar <i>varför</i> jag inte kom igår.
vem	Ser du <i>vem</i> som kommer?
tills	Jag väntar här <i>tills</i> bussen kommer.

Regler

1. En bisats börjar med ett bisatsord (bisatsinledare)
2. En bisats kan inte stå ensam utan måste stå tillsammans med en huvudsats.
3. En bisats kan stå först eller sist i meningen. Antingen före eller efter huvudsats.
4. Om en bisats kommer före en huvudsats börjar huvudsatsen först med verb.
5. En bisats har alltid rak ordföljd.
6. I en bisats kommer **satsadverbialet** före det första verbet

Satsschema för bisats

Huvudsats	Bisatsord	Subjekt	Sats-adverbial	Verb 1 - vanligt verb - hjälpverb	Verb 2-3 (<i>infinitiv</i>)	Objekt, Adjektiv, Adverb	Plats	Tid	Huvudsats
Han gör praktik	om	han	inte	kan	få	jobb	i Knivsta	i år	-
-	Om	han	inte	kan	få	jobb	i Knivsta	i år	gör han praktik

Exempel: Han gör praktik om han inte kan få jobb i Knivsta i år

Övning:

Välj fem meningar från föregående sida och skriv dem i stasschemat ovan. Börja först med bisatsen och sedan med huvudsatsen.

Övning:

Skriv bisatserna i rätt ordning.

1. Jag tror att .....
inte, bra, den nya filmen, är
2. Jag vet att .....
inte, på måndag, Ali, kommer
3. Jag undrar om .....
äter, Maria, fisk, aldrig
4. Jag skulle vilja veta när .....
kommer, bussen
5. Jag måste handla innan .....
tar, jag, bussen, hem

Övning:

Markera bisatsen och placera in "inte" på rätt plats.

Bisatsinledare: om, att, eftersom, som, när

1. Jag tycker att du ska åka till Kongo.
2. Jag går nu om hon kommer.
3. Här kommer du, precis när jag har tid!
4. Jag har en syster som har mycket att göra.
5. Jag är lite långsam eftersom jag har sovit.

Övning:

Skriv ett slut på meningarna!

1. Om det blir fint väder
.....
2. Om det regnar
.....
3. När jag kom till Sverige
.....
4. När jag är ledig
.....
5. Eftersom jag var sjuk
.....
6. Jag tycker att
.....
7. Jag måste gå innan
.....